

■ Сітуацыя

«ЧАКАЦЬ ТРЫ ДНІ — ГЭТА МІФ!»

Што рабіць, калі знік чалавек?

Галоўнае, што ў дадзеным выпадку варта запомніць усім грамадзянам нашай рэспублікі: супрацоўнікі міліцыі неадкладна шукаюць кожнага знікллага, незалежна ад яго ўзросту, сацыяльнага статусу таго, хто звярнуўся з заявай, і колькі прайшло часу з моманту знікнення. Пра тое, як, не паддаючыся серыяльным стэрэатыпам, варта дзейнічаць у такой сітуацыі, расказаў начальнік галоўнага ўпраўлення крымінальнага вышуку крымінальнай міліцыі МУС Анатоль САКОВІЧ.

— У гэтай справе ёсць два галоўныя правілы: аператыўнасць і пэўнасць. Нават у савецкі час не трэба было чакаць, пакуль пройдзе нейкі вызначаны перыяд для пачатку пошукаў, так што «славуція» тры дні — гэта абсалютны міф. Калі ваш блізкі чалавек знік, не цягніце — звяртайцеся ў міліцыю. Да гэтага можна, на ўсялякі выпадак, патэлефанаваць у Бюро рэгістрацыі няшчасных выпадкаў, у якім ёсць інфармацыя аб усіх асобах, якія трапілі ў розныя медыцынскія ўстановы, — расказаў Анатоль Саковіч. — Супрацоўнікам міліцыі трэба паведаміць усю вядомую вам інфармацыю: тэлефонныя нумары, акаўнты ў сацыяльных сетках, адрасы, кантакты асоб, якія ўваходзяць у яго бліжэйшы круг. Тое, што вам здаецца нязначнай дэталлю, можа дапамагчы прафесіяналам напасці на след. І, калі вы ўсё ж такі звярнуліся па дапамозу, трэба расказаць усё як ёсць: і пра алкагольную залежнасць, і сумніўных знаёмых, і частату знікненняў. Гэта істотна паскорыць працэс пошукаў. Усё, што вы па тых ці іншых прычынах хацелі ўтаіць, усё роўна будзе раскрыта. За 9 месяцаў гэтага года паступі-

ла больш за 6 тысяч заяў аб знікненні чалавека, больш за дзве трэці з іх — мужчыны. Прычым некаторыя «сыходзяць з дому» не адзін раз, а аж да дзясятка. Такія паводзіны часта ўласцівыя падлеткам, іх у спісе — 14%. У асноўным гэта дзеці з «цяжкіх» сем'яў, якія зноў адпраўляюцца ў «свабоднае плаванне» адразу пасля таго, як іх вернуць дадому. У пацвярджэнне таму — свежы прыклад: 16-гадовая вучаніца аднаго з бабруйскіх каледжаў за год сыходзіла з дому 5 разоў. Больш прывабным ёй здаваліся «кватэры з нядобрай рэпутацыяй», 19 кастрычніка супрацоўнікі міліцыі вярнулі дзяўчыну бацькам і ў той жа дзень зноў атрымалі паведамленне пра яе знікненне. Цяпер яна зноў дома, але адкрытым застаецца пытанне: ці надоўга? «Перасягнула» бабруйчанку 14-гадовая жыхарка Мінска: сёлета яна збягла з дзіцячага дома цэлых 7 разоў. У апошні раз — адправілася ў госці да прыяцеля. На стук у дзверы ніхто не рэагаваў, таму супрацоўнікам міліцыі прыйшлося паўдня правесці ў засадзе, каб сустрэць яе на вуліцы і вярнуць па месцы жыхарства.

Каля 97% усіх зніклых удаецца знайсці на працягу першых 10 дзён.

Асаблівую катэгорыю складаюць тыя, хто з'ехаў на заробкі. Пераважная большасць адпраўляецца ў пошуках «кавалка хлеба» ў Расію і часта трапляе ў рукі нядобрадумных работадаўцаў. Перад тым, як з'ехаць у іншую краіну, абавязкова варта паведаміць сваякам дакладнае месца знаходжання, а лепш — яшчэ і назву арганізацыі-наймальніка і яе кантакты.

Нягледзячы на тое, што значная частка «прапажаў» тлумачыцца бестурботнасцю знікллага — не думаў, што будучы хвалявацца, забыўся

патэлефанаваць — ніколі нельга выключыць верагоднасць, што тут ёсць крымінальная аснова. Асабліва падазрэнне гэта выклікае, калі ў чалавека ёсць сям'я, больш-менш стабільная праца, а пра свае намеры ён не паведамляе нікому з блізкіх. Такім чынам забойства можа быць замаскіравана пад знікненне. Калі родныя або сябры адразу ж звяртаюцца ў праваахоўныя органы, злачынства нярэдка раскрываецца па гарачых слядах.

У жніўні гэтага года ў Гродна таксіст не вярнуўся пасля начной змены дадому. Як аказалася, два хлопцы папрасілі адвезці іх за горад, дзе напалі на яго і забілі. Адзіная мэта — «лёгка» заробак. Прычым цікавілі злачынцаў толькі грошы: аўтамабіль быў пакінуты каля абочыны. Непадалёку ў полі падчас вышукі работ быў знойдзены і труп забітага. Здзейснілі злачынства маладыя людзі ў стане алкагольнага ап'янення. Сквапнасць стала прычынай яшчэ аднаго страшнага злачынства, якое адбылося ў Магілёве ў маі гэтага года. На гэты раз два бізнес-партнёры не падзялілі вырчку. Яны займаліся рамонтам аўто: у той час як адзін укладваў грошы ў развіццё бізнесу, другі — у свае асабістыя патрэбы. Агульную справу вырашылі падзяліць — і зноў не дамовіліся. Тады той, які, на яго думку, больш грошай укладваў у бізнес, прыйшоў ноччу разам з памочнікам да экс-партнёра і жорстка з ім расправіўся. Мужчына, які нічога не падазраваў, сам палегчыў злачынцам задачу: ён застаўся начаваць у гаражы, каб не турбаваць жонку, якая незадоўга да гэтага нарадзіла дзіця. Труп вывезлі на тэрыторыю аднаго з закінутых заводаў, дзе закапалі ў назіральной яме, якую пасля залілі бетоном. Злачынства было раскрыта за некалькі дзён.

А вось даведацца, што адбылося з без вестак зніклай жыхаркай Пін-

ска, пасля раскрыцця новых фактаў удалося толькі праз 8 гадоў. Аказалася, маці пазбавіў жыцця ўласны сын, а цэла схаваў у гаспадарчай пабудове. Нягледзячы на ўнушальны тэрмін, лёс жанчыны не застаўся нявысветленым.

— Зараз працягваецца сезон знікнення людзей у лесе. З пачатку года аб гэтым паступіла 121 заява. Нават на дадзены момант у лясх па ўсёй рэспубліцы знаходзяцца 11 чалавек, якія згубіліся. У асноўным гэта пажылыя людзі, якія кіруюцца думкай «я гэты лес ведаю з дзяцінства»,

аднак не ўлічваюць узроставыя магчымасці. Многія з іх пакутуюць на старэчыя змены свядомасці, — адзначыў палкоўнік міліцыі. — Прачасаць лес — гэта досыць працаёмкі працэс. Нам часта дапамагаюць салдаты і валанцёры — збіраюцца дзясяткі і нават сотні чалавек. Калі ваш блізкі згубіўся ў лесе, не варта марнаваць час на самастойныя пошукі — такі масіў усё роўна не ахапіць, — лепш адразу ж паведаміць у міліцыю, а ўжо пасля — далучыцца да працы прафесіяналаў

Як правільна арганізаваць паход у лес:

— Паведаміце пра свае планы родным ці знаёмым, удакладніўшы, куды менавіта вы збіраецеся адправіцца.

— Апынуўшыся на месцы, звярніце ўвагу на буйныя арыенціры: рака, дарога, чыгуначная станцыя.

— Калі ёсць магчымасць, абавязкова вазьміце з сабой мабільны тэлефон, папярэдне цалкам яго зарадзіўшы і папоўніўшы баланс.

— Не лішнім будзе свісток: ён можа аказацца значна больш дзейным, чым тэлефон.

— Лепш выбіраць вопратку яркіх тонаў, бо камуфляж можа істотна ўскладніць пошукі.

— Пры сабе неабходна мець запас ежы, цёплыя рэчы, нож, кампас, зручны абутак. У ідэале — мінімальны набор лекаў, у тым ліку бінт і ёд для апрацоўкі ран, воданепранікальныя запалкі, дажджавік, невялікі запас грошай.

Як дзейнічаць, калі вы заблудзілі ў лесе:

— Галоўнае — не паддавайцеся паніцы!

— Калі вы былі не адзін, паспрабуйце вярнуцца на тое месца, дзе рассталіся з астатнімі.

— Выберыце арыенцір — сцежку, прасеку або лініі электраперадач — і рухайцеся ўздоўж яго. Ні ў якім разе не зварочвайцеся.

— Ніколі не пераходзьце раку і тым больш балота. Заўсёды надзейнай ісці ў процілеглы ад іх бок.

— Для начоўкі лепш выбраць месца на ўзвышшы, паблізу вялікага дрэва. Абавязкова варта распаляць вогнішча.

— Ляжаць трэба тварам да вогнішча і ўсімі сіламі імкнуцца не заснуць: дапамога можа быць недзе побач.

■ Грамадства

Спачатку ўсе вакансіі прапануюць беларусам, а толькі потым замежнікам

Цяпер замежныя кампаніі могуць прыцягваць нерэзідэнтаў Рэспублікі Беларусь толькі для работы ў сваіх прадстаўніцтвах і колькасць не больш за 5 чалавек. Асабліва адчувальна гэта можа закрануць кітайскія кампаніі, якія актыўна задзейнічаюць сваіх суайчыннікаў. Цяпер яны працягваюць працаваць у ранейшым рэжыме, аднак пасля заканчэння дзеяння спецыяльнага дазволу, згодна з указам Прэзідэнта «Аб рэалізацыі інвестыцыйных праектаў», такое права захаваецца ў 6 кампаній.

Як адзначыў намеснік начальніка Дэпартамента па грамадзянстве і міграцыі Аляксандр ТАТУРА, у цэлым прынятым змяненнем і дапаўненням у Закон «Аб знешняй працоўнай міграцыі» варта даць станоўчую ацэнку, паколькі яны ліквідуюць шэраг недахопаў, закрываюць некаторыя спрэчныя пытанні, якія ўзніклі на практыцы. Новаўвядзенні накіраваны на ахову айчыннага рынку працы, што павінна спрыяць займанню вольных працоўных месцаў грамадзянамі Беларусі, а таксама замежнікамі, якія пастаянна пражываюць у нашай краіне.

Кожная вакансія павінна не менш за 15 дзён знаходзіцца на біржы працы, толькі пасля гэтага яе можна прапаноўваць замежнікам. Дэпартамент па грамадзянстве і міграцыі МУС пільна сочыць за гэтым працэсам і спыняе ўсе спробы схітраваць: некаторыя кампаніі свядома значна заніжалі заработную плату, каб беларускія спецыялісты адмаўляліся ад вакансіі, аднак, як толькі яны бралі на працу замежніка, сума адразу ж узрасла ў некалькі разоў.

Беларусь зацікаўлена ў прыцягненні высокакваліфікаваных спецыялістаў: ніякіх аб-

межаванняў па іх колькасці няма. Аднак для таго, каб адносіцца да гэтай катэгорыі, трэба адпавядаць пэўным крытэрыям: мець вышэйшую або сярэднюю спецыяльную адукацыю, стаж работ ад 5 гадоў, а таксама заработную плату не менш 3400 рублёў. Палегчаны працэс працаўладкавання для студэнтаў або маладых спецыялістаў з іншых дзяржаў, якія вучыліся ў Беларусі і плануюць развівацца ў сваёй прафесійнай сферы.

Новаўвядзенні дазваляць, з аднаго боку, стымуляваць прыцягненне асобных катэгорый работнікаў з ліку замежнікаў, у якіх зацікаўлена Беларусь, з другога боку, своечасова рэагаваць на змяненне міграцыйнай сітуацыі ў свеце і не дапусціць на беларускі рынак працы ўезд не легальных мігрантаў.

Спецыяліст нагадаў, што для працаўладкавання ў Рэспубліцы Беларусь замежных грамадзян і асоб без грамадзянства, якія не маюць дазволу на пастаяннае пражыванне, наймальнік абавязаны атрымаць: дазвол на прыцягненне замежнай працоўнай сілы — пры выкарыстанні працы замежнікаў у колькасці, якая перавышае дзесяць чалавек, а таксама спецыяльны дазвол на права займанца працоўнай дзейнасцю на кожнага замежніка.

Пік актыўнасці замежных грамадзян прыйшоўся на 2014 год за кошт перасяленцаў з Украіны. Калі ў 2012 годзе агульная колькасць працоўных мігрантаў склала каля 9 тысяч чалавек, у 2013-м — крыху больш за 18 тысяч, то ў 2014-м — рэкордны лік у 38 тысяч. У мінулым годзе колькасць скарацілася да 32 тысяч, паказчыкі працягваюць зніжацца: за першыя 6 месяцаў гэтага года ў краіну ўехала каля 11 тысяч працоўных мігрантаў. Больш за 50% з іх

прадстаўнікі працоўных спецыяльнасцяў, якія задзейнічаны ў тым ліку і ў сельскай гаспадарцы. Па агульнай колькасці работнікаў лідзіруюць Кітай, Украіна і Расія. Аднак сустракаюцца і больш экзатычныя краіны: у пошуках лепшага жыцця ў Беларусь прыехала па адным работніку з Сэнт-Кітс і Нэвіса, Сьера-Леонэ і Кот-д'Івуара. Асабліва адносіны ўсталяваліся з краінамі-ўдзельніцамі ЕАЭС. Грамадзяне Расіі, Казахстана, Кіргізіі і Арменіі па-за залежнасцю ад кваліфікацыі могуць працаваць на тэрыторыі нашай дзяржавы без спецыяльнага дазволу

У ТЭМУ:

У Люксембургу была падпісана дэкларацыя аб партнёрстве Рэспублікі Беларусь з Еўрасаюзам у сферы мабільнасці. Гэтая дэкларацыя з'яўляецца першым асноватворным дакументам, які рэгулюе ўзаемаадносіны нашай дзяржавы з ЕС у сферы міграцыі. Праект ахоплівае адразу некалькі кірункаў: агульны кантроль за міграцыяй, у прыватнасці, павышэнне ўзроўню легальнай мабільнасці, а таксама прадухіленне незаконнай міграцыі і гандлю людзьмі; наладжванне працэсу вяртання на радзіму дэпартаваных грамадзян; надзейнасць дакументаў, якія засведчваюць асобу; кіраванне межамі і механізмы дачы прытулку і міжнароднай абароны. Падпісанне дэкларацыі з'яўляецца важным крокам на шляху спрашчэння візавых працэдур паміж Беларуссю і краінамі ЕС.

■ Бывае ж!

ЗВОЛЬНІЎ — У ТУРМУ

Як паляк ледзь не стаў ахвярай помсты крыводлівага беларуса

У маі мінулага года ў пункце мытнага афармлення «Варшаўскі мост» грамадзянін суседняй краіны Кшыштаф Ліхаграй быў затрыманы супрацоўнікамі мытнай службы. Як высветлілася, у бамперы яго аўтамабіля пад пластыкавай абшыўкай былі выяўленыя таблеткі, якія змяшчалі небяспечнае псіхатропнае рэчыва. Грамадзянін Польшчы сваю віну катэгарычна адмаўляў, аднак факты гаварылі больш пераканальна і затрыманага змясцілі ў СІЗА, а яго аўтамабіль быў канфіскаваны. Праз тры дні яго выпусцілі пад заклад.

Разбіральніцтвы зацягнуліся, таму Кшыштаф прыняў рашэнне звярнуцца ў Шостае ўпраўленне (па Брэсцкай вобласці) Галоўнага ўпраўлення па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю і карупцыяй (ГУБАЗіК) МУС Рэспублікі Беларусь. Супрацоўнікі ўпраўлення ў хуткім часе высветлілі, што сапраўдны віноўнік здарэння — жыхар Брэста. Такім чынам ён вырашыў правучыць паляка за звальненне жонкі, якое, дарэчы, было здзейснена «па законных і аб'ектыўных прычынах». Цяпер «мсцівец» адбывае тэрмін пакарэння ў месцах пазбаўлення волі.

Што тычыцца Кшыштафа Ліхаграя, то з яго ўсе абвінавачванні былі знятыя і нядаўна ён даслаў ліст на імя міністра МУС Рэспублікі Беларусь са словамі: «Я дзякую супрацоўнікам Шостага ўпраўлення (па Брэсцкай вобласці) ГУБАЗіК МУС Рэспублікі Беларусь і жадаю ім далейшых поспехаў у рабоце!»

Матэрыялы падрыхтавала
Дар'я КАСКО. kasko@vziazda.by